

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 23 GRUDNIA V. S. 1814. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

St. Petersburg, dnia 9 grudnia.

Dnia 6 t. m., w dzień ś. Mikołaja Cudotwórcy był u dworu obchód imienin W. Xiążęcia Jmci Mikołaja. Zrana zjechało się wiele znakomitszych osób do pałacu zimowego dla słuchania mszy ś., po której Nayiaśniejszy Cesarzowey Maryi i W. Xiążęciu złożyły powinszowanie też znakomitsze osoby i Ministrowie cudzoziemscy. Wieczorem w pokojach Cesarzowey Jeyności dany był spektakl ruskim. (P.P.)

— W naywyższym Ukazie pod d. 13 listopada Jego Cesarska Mość rozkazać raczył, Radzcy tajnemu Senatorowi Siwersowi, zasiadać w czwartym Departamencie Rządzącego Senatu.

— Rządzącemu Senatowi, JW. Jenerał piechoty Ryszczew doniósł, iż JW. Radzca tajny Hrabia Neselrode, pod d. 11 p. m. sierpnia uwiadomił go, o naywyższej woli Cesarza Jegomości, iżby on przyjął, i nosił stosownie do ustaw, brylantowane znaki orderu Słońca i Lwa pierwszhey klasy, na złotym łańcuchu ze wstęgą szeroką koloru ziłonego przez ramię, którym udarował go razem z miłościwym patentem N. Fesz Ali Szach Perski, za traktat pokoiu między Cesarstwem Rossyjskiem i Królestwem Perskiem zawarty. (z Gaz. Senac.)

Petersburg dnia 12 grudnia.

Zgromadzenie szlachty Gubernii Słobodzko-Ukraińskiej, przykładając się do przystoynego opatrzenia wojowników, którzy w pamiętney ostatney wojnie nazawsze kalekami zostali, złożyło w ofierze 3,250 rubli. Pieniądze te, otrzymawszy Komitet, ustanowiony d. 18 sierpnia, oświadczył wdzięczność dla zgromadzenia, i o tak chwalebny uczynek doniósł Cesarzowi Jegomości. (Tu następują imiona tych, którzy ofiarę złożyli.)

— JW. Minister spraw wewnętrznych złożył Nayiaśniejszhey Cesarzowey Jeyności Maryi, kilka sztuk persu przewybornego gatunku, przysłane mu dla N. Pani z fabryki Moskiewskiej Czerokowych. Cesarzowa Jeyność, jako naylaskawsza opiekunka krajowych rękodziel, ofiarę tę z uprzymościami przyjąć raczyła, a na znak ukontentowania swojego pomienionemu fabrykantowi złoty zegarek w upominku dała.

— Urzędnicy, Zgromadzenia, i Obywatele Gubernii Wiackiey, w czasie obchodu u nich wzięcia Paryża, złożyli 3,140 rub. ass. i 27 rub. i 80 kop. srebrem, na rzecz wojowników, którzy się potykali pod osobistym dowództwem J. C. Mości.

— Dnia 8 t. m., w obecności więcey trzech set osób gości, odprawilo się ośmnaste posiedzenie Przyjaciół Literatury Rossyjskiej. Czytano na niem: 1) wyborne tłómaczenie 11go psalmu Dawida, przez Hrabiego Chwostowa; 2) o Hyperboreanach. (* i o starodawnym rymotworstwie Rusinów przez Pana Kapnistę; 3) Idylla, Zniwo, niewiadomego pisarza; 4) Tłómaczenie ody Horacyusza, przez Pana Kapnistę; 5) Wizerunek Hannibala z Salustyusza, tłómaczenia P. Jwanowa; 6) Elegia, naśladowanie Propercyusza, P. Mieżakowa; 7) Konnal i Krymora, naśladowanie Ossyana, tegoż; 8) Oda do Przy-

iaciela, P. Rodzianki; 9) Idylla do Ptaszka, P. Lwowa; i 10) Kowale z Lemnos, kantata, naśladowanie J. B. Rousseau, P. Olina. (P.P.)
Wilno dnia 23 grudnia.

Do opisu obchodu narodzin Nayiaśniejszego Cesarza Jegomości w mieście naszym dodadź należy: iż dnia tego mieszkańcy tuteysi, wyznania Moyżeszowego, zrana we wszystkich szkołach odprawili modły dziękczynne za szczęśliwe panowanie Nayiaśniejszego Alexandra, i gorliwe zanosili prosby do Tronu Naywyższego, o udzielenie lat naydłuższych temu Panu i całej Jego Nayiaśniejszhey Rodzinie. Wieczorem główna Szkoła, iey brama i nowo przybudowana facyata, rześistym, różnobarwnym, iasniatym ogniem. Wszystkie też domy starozakonnych były oświecone. W izbie kahalney przygrywała muzyka, a Członki Kahalu z uprzymością przyjmowali licznych gości i lud ściągniony ciekawością dla oglądania okazały illuminacyi.

Nitawa dnia 27 listopada.

Dnia 28 sierpnia r. t. w Meihoff (pod Nitawą) powracając z Petersburga, o mil dziesięć od własnego majątku, obłożną chorobą złożony, W. Mikołaj Łęczyca Tomaszewski, Radzca kolegialny, Członek zaśluzony Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego, oraz Członek Kommissyi sądowey dla wyświecenia funduszow edukacyynych, w Guberniach Litewskich, Mińskiej i Białoruskich, dni życia zakończył, mając wieku lat 59, w wigilią urodzin swoich. Przed śmiercią, iako szanujący zawsze obowiązki religii, starał się i został opatrzony na drogę wieczności Nayświęszemi Sakramentami, i do ostatney chwili w ciągłych modlitwach polecał się miłosierdzin Naywyższego. Zwłóki iego, po nabożeństwie i obrzędach żałobnych, w tutejszym kościele katolickim, farnym, pogrzebione zostały na tutejszym cmentarzu. Na ten pogrzeb zgromadziło się szanowne duchowieństwo z Litwy, które z obrzędami, w towarzystwie krewnych, przyjaciół, znaiomych i licznie zgromadzonych mieszkańców tutejszych, zaprowadziło zwłóki iego aż na cmentarz, więcey, iak o dwie wiorsty od miasta położony. Zgon iego czułym dotknął żalem serca wszystkich, którzy umieli szacować cnoty i przymioty zesłego, lub doznali iego pomocy i ochoczey zawsze posługi. Literatura zaś poniosła nieodżałowaną szkodę: gdyż nie mógł dokończyć dzieła *Historii Litewskiej*, do którego starannie uczone zbierał materyały, i znaczną część samego dzieła napisał.

Dorpat dnia 19 listopada.

Uniwersytet tutejszy, za pozwoleniem zwierzchności, ustanowił Towarzystwo pod imieniem wolnego czasu. Członkami mogą bydź także osoby nie należące do zgromadzenia Uniwersytetu; celem zaś iego iest ułatwienie studentom środków, do zbierania wiadomości przez czytanie różnych gazet i dzienników krajowych i cudzoziemskich, i wprowadzenia ich do społeczeństwa ludzi dobrze wychowanych. Dla podania zaś większhey sposobności dla młodzi, starającej się o nabycie potrzebney znaiomości świata w różnych względach, zamiarem iest tego towarzystwa czytywać na swoich zgromadzeniach różne piękne dzieła, roztrząsać nowe i ianymi równie pożytecznymi zatrudniać się rzeczami,

*) Dyador mianuie tém imieniem narody, osiadłe w krajach naydaley ku północy położonych.

mało każdej roboty będą bałe i koncerty. Towarzystwem tém kierować będą Komitet z kilku Professorów złożony, Dyrektorowie wybierani z osób do Uniwersytetu nienależących, starszych wiekiem, i ze studentów.

z Tuly dnia 29 listopada.

Wczora przybył tu Posel perski i ma bawić przez pięć dni. Dziś rano odwiedził go JW. Gubernator cywilny z urzędnikami gubernii.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Gazeta Ryska, *Zuschauer*, donosi z *Wiednia*, co następuje:

Dnia 25 listopada.

Podano do Komitetu interessów niemieckich 92 not i przełożeń od różnych stron. Wiele z nich ściaga się także do praw dawniejszy szlachty Cesarstwa i poprawy tey stanu. Ale bardzo wątpliwa: czy posłużą one do czego. Większość na Kongresie zdaie się przychyłać do polepszenia i utrwalenia stanu państw pomniejszych — W. Xstwo *Heskie* ma pracować około wyiednania dla siebie zaokrąglenia. Jest podobieństwo, że część iego *Westfalii* dla *Prus* odejdzie; za co ono wielką część kraiw *Nassauskich* otrzyma; to zaś na *Kliwii*, *Geldryi*, i t. d. wynadgrozdzenie mieć będzie.

Król Pruski często odwiedza *Schönbrun*, a *Maryja Ludwika* oycę swojego.

Dnia 27 listopada.

Polepszenie się dzisiejszego kursu chcą przypisywać téy okoliczności, że Cesarz, za poradą wielu Monarchów, zgodził się na przyięcie dziedzicznę kony niemieckey.

Nagle się rozszerzyła, nie żeby niepolobna do prawdy, ale też nie mająca zupełny pewności powieść: „Austria dziedzicznę prawem otrzyma Cesarzką koronę związku niemieckiego. Król Pruski zostanie Cesarzem, ale Prussy nie będą należały do związku niemieckiego. Hrabia *Stakelberg* z przyjemnemi wiadomościami poiedzie do Króla *Saskiego*, który ma odstąpić tylko *Luzacyą* górną dla *Czech*, a dla *Prus* dolną.

Bawarya i *Wirtemberg* ścisłe się z *Austryą* łączą.

Dnia 29 listopada.

Rozeszła się tu wczora pogłoska, że Hrabia *Stakelberg* nie poiedzie do Króla *Saskiego*; ale, że Król sam za kilka dni tu przybędzie.

Naynowsza z wieści wiedeńskich, że wszystko już na Kongresie ostatecznie postanowionę zostało, i że się Kongres pierwszych dni grudnia zakończy, rozśmiesza tych, którzy świadomi są tajemnic, i iedy nie ią za wymyśloną dla podniesienia kursu uważają.

Dnia 2 grudnia.

Przed odjazdem *Feldmarszałka Leytnanta Kollera* na wyspę *Elbę*, tuteyszy *Arcey-Biskup* miał kilka konferency z naszym Cesarzem. Rozwód *Maryi Ludwiki* z *Napoléonem* naypewnię nastąpi: gdyż on zmyślone zezwolenie, czynnie wtedy przez niegoż utrzymywanego *Papieża*, miał złożyć. Mówią daley, iż *Maryja Ludwika* tak chętnie i szczerze teraz żąda rozwodu, iak dawniey od niego daleką była.

Gazeta *Berlińska* pod d. 12 grudnia z *Wiednia* donosi: „Rząd *Bawarski* z przychodu *Akademii muzycznę* przysłał 990 złotych dla woioowników austryackich, którzy pod *Hanau* ranieni zostali. Król *Wirtemberski* C. K. *Radzcę Konsystorza* i drugiego *Kaznodzieię* tuteyszego zgromadzenia ewanjelickiego, *A. C. Jakuba Glatz*, przez szacunek dla ostatniego dzieła iego, pod tytułem *Przykłady cierpiących i nieszczęśliwych*, uदारował bardzo piękną tabakierą złotą.

Towarzystwo przyjaciół muzyki państwa austryackiego otrzymało zaszczyt, złożenia patentu *JO. Xięciu Jmci Antoniemu Radziwiłłowi*, na Członka tegoż Towarzystwa: wiadomo, iak wielkim on jest znawcą i dobrodzieiem tey sztuki.

Gazeta *Korespondenta Warszawskiego* umieści-

ła z *Monitora*, z *Wiednia* (bez daty), co następuje: „Zdaie się, iż dwór nasz nie jest naylepiey w téy chwili z dworem *Rzymskim*, i że rząd *Austriacki*, stara się zabezpieczyć poddanych swoich od wpływu *Stolicy świętey*. Dwór *Rzymski* kazał ogłosić kilka not i przełożeń, w których zgola nie oszczędza *Austrii*, owszem obwinia ią, o nieprawne zatrzymywanie prowincyy *Rzymskich*. Z temi zarzutami połączył on wyobrażenia religijne. Rząd *Austriacki* wznowił wszystkie prawa, od czasów *Józefa II* nastale, a mające za cel, ograniczenie w państwach austriackich, nawet duchowney powagi *stolicy Apostolskiej*.”

C Z E C H Y.

Praga dnia 2 grudnia.

Twierdzą ciągle: iż obcy Monarchowie wyiada naypewnię w tym miesiącu. NN. Królestwo *Bawarscy* pierwsi wyiechać mają d. 7 t. m. Po nich wyiedzie N. Cesarzowa wszech *Rossyi*, i zatrzyma się tymczasowię w *Monachium*, u N. siostry swoięy. Dzień 20 grudnia przeznaczony jest na wyjazd wszystkich innych Monarchów; tylko N. Cesarz *Rossyjski* ma się nieco dłużej zatrzymać, i będzie przemieszkiwał w pałacu *Hrabiego Razumowskiego*.

(z *Gaz. K. Warsz.*)

W. B R Y T A N I A

Podług doniesień pism publicznych, odprawiła się w *Londonie*, dnia 22 listopada, Rada gabinetowa, po przybyciu gońca wyprawionego z *Paryża*, przez *Xięcia Wellingtona*, *Ambassadorsa Angielskiego* przy *Dworze Francuskim*. Po ukończeniu téy Rady, wyprawiono dwóch *Posłańców Stanu*, *Johnson* i *Proudman* z depeszami do *Lorda Kastlereagh* do *Wiednia*.

Zawarty między *Rossyą*, i *Anglią* *Artykuł* dodatkowy do traktatu, podpisanego w *Chaumont*, dnia 1 marca, 1814, stanowi; „N. Król *W. Brytanii* obowiązanie mieć staranie w roku 1814, o utrzymanie flotty *Rossyjskiej* i ludzi na niey będących. Wydatek na tę flotę, będącą teraz w portach *Angielskich* wynosi 500,000 funt. szterl. Gdyby pokóy stanął z *Francyą*, a flotta w tymże roku do *Rossyi* powróciła, Król *W. Brytanii* bierze na siebie opatrzenie iey na 4 miesiące.

Parlament

Na posiedzeniu *Izby Niższey* dnia 25 listopada mówił *P. Whitbread*: „Jak slysze *Parlament* má bydź w następującym tygodniu odroczone. Nim to nastąpi, i nim dalsze użycie summ na wydatki uchwalone zostanie, muszę żądać oświadczenia, względem przyszłego losu *Polski* i innych kraiw. *Minister* nasz na *Kongressie Wiedeńskim*, *Lord Castle-reagh*, nieobecny jest tu już od kilku miesięcy, a iak się zdaie, nic dotąd stanowczego na *Kongressie* nie zaszło. Jest to rzecz nadzwyczajna. Skoro nie masz ieszcze żadnych postępów, uważać zatém należy za nieroztrzygnione wiele rzeczy. Gdy tak jest, *Ministrowie* nasi bardzo są godni kary, iż ukrywają się z objawieniem w tym czasie, kiedy ich nic bardziey nie zdaje się obchodzić, jak wyciąganie co raz więcey pieniędzy. Jak szkodliwą jest rzeczą, zezwalać na zasiłki pieniężne wprzódy, nim można wiedzieć dokładnie, na co użytymi zostaną. Tego naylepszym dowodem są interessa włoskie. Podług traktatu naszego z *Sycylią*, zapewniono dla niey posiłki, dla postawienia jey w możności prowadzenia wojny z *Joachimem*, *Królem Neapolitańskim*; a przez traktat, który *Austriya* zawarła z *Neapolem*; i do któregośmy przystąpili, zezwolono na dawanie zasiłków pieniężnych, aby *Joachima* postawić w możności prowadzenia wojny z *Królem Sycylijskim*, naszym dawnym, wiernym, sprzymierzeńcem. Możnaż to nazwać szlachetnę i szczerem postępowaniem?”

Kancelarz Skarbu odpowiedział: „Niech mię szanówny *Mówca* trzy, cztery, i dziesięć razy zapyta, względem układow *Kongressu Wiedeńskiego*, sądzę obowiązkiem moim, nic mu w tey mierze nie

odpowiedzieć; choćbym nawet co wiedział. Co się tycze traktatów z *Neapolem* i *Sycylią* te pogodzić z sobą można. Płaciliśmy *Sycylii*, dla obrony téj wyspy przeciw Królowi Neapolitańskiemu. Zaręczyliśmy Królowi *Joachimowi* Królestwo Neapolitańskie; i płaciliśmy iemu, nie dla tego, żeby wiódł wojnę z *Sycylią*, lecz żeby działał z nami pospoln, w czasie, kiedy usługi iego dla Mocarstw Sprzymierzonych wielkiej były wagi. *Austrią* zawarła z nim traktat, a nasi Ministrowie uznali ten traktat. Tegoż rodzaju są ostateczne traktaty między *Hiszpanią* i *Francją*, tudzież między *Austrią* i *Francją* przeciw *Rosyi*. *Hiszpania* była z nami w pokoju, a przez traktat z *Francją* obowiązała się dostawić pewną liczbę wojska. Podobnież Cesarz *Franciszek* dał liczbę wojska, oznaczoną traktatem, które *Napoleon* użył przeciw *Rosyi*, a przeciw *Austrii* z *Rosyją* zostawały w pokoju.”

Pan *Ponsonby* rzekł: „Król *Sycylijski* wydał odezwę, w której daie poznać wyraźnie, że nie odstąpi *Neapolu*. Mamy mu dać wsparcie w pieniądzech, aby zrzucił z tronu tego samego Monarchę, któremu posiadłości iego zaręczyliśmy. Daiemy mu wprawdzie połowę tylko dawnych posiłków: to jest, wypłacamy mu połowę żołdu; tymczasem ta summa użytą będzie nie tylko przeciw jednemu ze Sprzymierzeńców naszych, ale i przeciw nam samym, którzyśmy traktat z *Joachimem* zaręczyli. To nie tylko jest nie przyzwoitym, ale i hańbiącym Ministrów naszych postępkim. Nie masz Ministra bojaźliwszego, ostróżniejszego w odpowiedziach, nad Kanclerza Skarbu. Nie widzę jednak przyczyny, dla którejby nie mógł dać objaśneń o Kongressie Wiedeńskim, ile się tycze *Anglii*. Wszakże iey sprawa jest, dzięki Bogu! sprawą powszechną słusznosci. (Słuchajcie! Słuchajcie! Gdy Ministrowie dowiodą, że taką sprawę popierali, tryumfując niesprawiedliwą się; w przeciwnym razie, potępić ich należy, jako ludzi niegodziwych. „

P. Whitbread złożył następujący wyjątek z urzędowej noty *Lorda Bentinck* do *Xięcia Gallo*, Ministra Króla Neapolitańskiego. Wyjątek tendowodzi, że *Anglii* należała do traktatu zawartego między *Austrią* a *Neapolem*. Była ta nota podana z *Bononii* dnia 1 kwietnia 1814, w tych słowach:

„W przypadku, gdyby Rząd Neapolitański żądał zapewnienia na piśmie, o sposobie myślenia Rządu moiego, który *Lord Castlereagh* słownie wyraził, chociaż to zapewnienie na piśmie nie jest jeszcze żądanem, gdyż nie poczytywano go za potrzebne, jednak, niżej popisany, umocowanym jest do oświadczenia urzędownie: iż Rząd *Angielski* przyjmuie we wszystkich częściach traktat zawarty między *Austrią* i *Neapolem*, iż zezwala na odstąpienie dla *Neapolu* krainów, w tym traktacie wymienionych, a to pod warunkami, ułożonemi z *Austrią*, to jest: żeby wojsko Neapolitańskie działało zaraz w wojnie przeciw *Francyi*. Gdyby Rząd *Angielski* nie chciał podpisać ostatecznego traktatu, uczyni się to jedynie przez uczucie honoru i delikatności dla dawnego Sprzymierzeńca, Króla *Sycylijskiego*, *Ferdynanda IV*, który tym sposobem zostałby bez wynagrodzenia.”

O terażniejszym stanie rzeczy w *Hiszpanii* zabrał był *P. Whitbread* na dawniejszych posiedzeniach Izby *Niższej* głos, w którym między innemi powiedział, co następuje:

„Widać, iż krew i skarby, których nie szczędziliśmy dla ocalenia tego kraju, to tylko sprawiły, iż powrócił na tron *Xiążę*, który nie korzystał z doświadczenia. Kraj ten jest teraz najnieszczęśliwszy. *Ferdynand* chce zamknąć oczy i uszy wszystkim poddanym swoim. Karze on rozmaicie najzacniejszych ludzi. Tron otaczają ci, którzy najwięcej się płaszczą przed *Napoleonem*. Nie można patrzeć bez boleści i gniewu na tę scenę, i należy koniecznie życzyć, aby się, iak najszybciej, skończyły

Rządy tego, który niekorzystał z nieszczęścia. Zdaie się, iż z takiego postępowania Rządzących w *Hiszpanii* wyniknie, że niesprawiedliwość i ucisk, których się dopuszczają, na ich głowy spadnie. Jeżeli *Ferdynand* nie będzie wspierany pieniędzmi *Angielskimi*, nie zdoła usmierzyć ludu swojego. *Styżalen* mówiącą pewną znakomitą osobę: że, ieżliby wojna domowa wybuchnęła w *Hiszpanii*, nie damy posiłków żadney stronie. Rząd *Hiszpański* jest bez mocy: bo jest wcale ubogi, chyba go złoto *angielskie* wsparło. Ale spodziewam się, iż kraj nasz nie zechce nabywać nieiakich korzyści handlowych, kosztem wolności *Hiszpanii*. Przykro patrzeć, iż tych wszystkich, którzy za wolność kraju swojego walczyli, skazują na wygnanie i w więzieniach zamykają. Oby Monarcha *Hiszpański* nie oburzył przeciw sobie wszystkich, i kazując porwać z domów i odsyłać do twierdz wszystkie Członki Stanów (*Cortes*). Wiedziałem, iż niektórzy ze skazanych na wywiezienie z kraju, którzy uważani byli w *Hiszpanii* za nieśmiertelnych patriotów, a którzy przyłożyli się do utrzymywania owego świętego ognia, wznieconego przeciw *Napoleonowi*, są tu teraz; i że trzech, czy czterech z nich, schroniło się także pod opiekę gościnności *angielskiej*. Cóż uczynił despotyczny Rząd *Hiszpański*? Oto domagał się przez Posła swojego wydania ich. Mam się za szczęśliwego, że mogę powiedzieć, iż odmówiono ich wydania.”

Na posiedzeniu Izby *Niższej*, odprawionem d. 22 listopada, tak się znowu Pan *Whitbread* z powodu panującego w *Hiszpanii* prześladowania odezwał: „Wspomniałem już dawniej o wydaniu dwóch *Hiszpanów*, którzy się schronili byli do *Gibraltaru*. Przyznać należy, iż postępek ten uważany być powinien równie za bezprawny, iak nieludzki. Zamierzam iest moim przeto, żądać korespondencyi w tej mierze prowadzonéj, a potem podać Izbie do przyjęcia wnioski, przez któryby ona wynurzyć mogła swój przyzwoity sposób myślenia w tym względzie. Zna dobrze każdy postępowanie terażniejszego *Hiszpańskiego* Rządu, i iak chciwemi zemsty prześladowaniami zaczął on panowanie swoje. (Słuchajcie! Słuchajcie!) Kiedy *Ferdynand* był jeszcze w *Valency*, miano już zamiar odsunąć na stronę Stany *Cortes*, i zwolna przywrócić despotyzm w *Hiszpanii*. W nocy z dnia 10go *Maja* pochwycono kilku Członków Stanów w domach, i zawleczono ich do więzienia; ścigano szukających ocalenia w ucieczce, kilku z nich wystawiono w *Gibraltarze* na czynną baczność Konsula *Angielskiego*, *Duft*. Sędziowie, mający dać wyrok na uwięzionych Członków, są to trzy osoby, które zaraz z początku sprzeciwiały się wszystkim środkom, przedsiębranym przez Stany, i okazywały się nieprzyjaznemi każdemu wnioskowi, dawania dzielnego odporu orężowi francuzkiemu; ieden z tych ludzi był nawet najwyższym Sędzią, pod *Jozefem Bonapartym*. Pomiędzy szanownymi przyjaciółmi oyczyzny, prześladowanymi od tych osób, znajdował się *Margrabia Matteredoza*, ieden z najdzielniejszych obrońców wolności *Hiszpańskich*. Uszedł on był z *Madrytu* do *Asturyi*. Prześladowcy szukali go w tamtejszych iego dziedzicznych dobrach, i tak przestraszyli matkę iego, iż wkrótce umarła. *Margrabia* uniosł się do *Anglii*; szczęściem, iż minął *Gibraltar*! W iakimże to stopniu waleczny *Naród* *Hiszpański* ściągnął na siebie podziwienie całego świata w ostatniéj krwawéj walce! Okropną rzeczą słyszeć, iż Król, powróciwszy z pięcioletniego wygnania, zaczyna zawod swój od prześladowania tych, którzy byli dobroczyńcami iego. Miał przecież dozwolone używanie wolnego powietrza i własnych członków, w czasie prześladowania; a obrońców swoich pogrąża w ciemnych więzieniach, bez dostatecznéj żywności, bez przyzwoitego odzienia, bez żadnéj usługi! Zamykają bramy ich otchłani, ażeby świeże powietrze ożywiać ich nie mogło. W tém straszném prześla-

bowaniu, zaczęli uchodzić prawdziwi synowie Ojczyzny. Dwa z nich szukali ocalenia w *Gibraltarze*. Powiedziano, że to byli buntownicy, mogący być szkodliwymi dla załogi nawet Angielskiej. Fakt — to jest, jeden z nich był stary, ze służby uwolniony Officer; a drugi uczony, zupełnie swemu powołaniu oddany. Wydał on dwa pisma; pierwszym była *Grammatyka Hebrajska*, a drugie pod tytułem: *Miska zdarta z Inkwizycyi*. Doszło do mojej wiadomości, iż takowe wydanie było pierwszym tego rodzaju. Izba powinna natychmiast weyść w rozpoznanie i zapobiedz takim bezprawiom. P. *Duff* pokazał się czynnym narzędziem przesładowań Rządu Hiszpańskiego, w tamowaniu ucieczki uchodzącym; tak daleko się nawet zapędził, iż wyciągał przysięgi od Dowódców angielskich okrętów, że nie mają na swoich okrętach żadnego Hiszpana. Zaprzedał się on obcej tyranii i wmieszał imię angielskie w roboty, na które się wzdryga nasz charakter narodowy (*Stuchajcie! Stuchajcie!*) Należy dochodzić téj rzeczy, ażeby przekonać, iż Rząd Angielski nie należał do złego. Mamyż wspierać tyraniją wtenczas właśnie, kiedyśmy ją dopiero zwalili? ”

Kanclerz skarbu odpowiedział: ” Rząd nasz niepochwalił nigdy surowych środków przedsiębranych w Hiszpanii. Uczucia Narodu oburzyły się słusznie po odebraniu wiadomości o ucisku i przesładowaniu, jakich się Rząd Hiszpański dopuszcza. Nie jest tego uczestnikiem Rząd Angielski, co list Lorda *Bathurst* do Jen. *Smitha* w *Gibraltarze* zaświadcza, w którym mu, jak najmocniej zalecił, aby zbiegłych tam Hiszpanów nie wydawał. Co się tycze Jener. *Smitha*, postępek jego mógłby być usprawiedliwionym, gdyby był nieprzyjaciół dwóch zbiegłych do *Gibraltaru*, gdzie na takowe osoby, a w szczególności, na wszystkich cudzoziemców wielką bacność mieć należy; ale zdaleko zaszedł wydając onych. Popenił wszakże ten błąd z powodu mocnego przełożenia Pana *Duffa*, konsula w *Gibraltarze*. ”

P. *Wellesley Pole* wyraził: Rząd nasz patrzy z nieukontentowaniem na postępowanie Rządu Hiszpańskiego, a krewny mój P. *Wellesley*, Posel w *Madrycie* nie omieszkał podać kilkakrotnie przełożenia w tej mierze. ”

P. *Whitbread* rzekł: „ Słyszane teraz oświadczenia zupełnie mię zaspakajają; dowodzą one, iż wolna *Anglija* nie odrodziła się od siebie. Tyranija w Hiszpanii oburza zaiste. W *Barcellonie* ustanowiono trybunał sądzący w 24ch godzinach każdego, któryby się o interessach Hiszpańskich mówić ośmielił. Cieszy mię, iż takowe postępowanie uczyniło należyte wrażenie w Ameryce Południowej, gdzie, skoro się dowiedziano, iż *Ferdynand* odrzucił Konstytucją Stanów, wszystkie partye połączyły się, dla dawania odporu uciskowi. Błogosław im Boże! — Zmienił potem P. *Whitbread* swój wniosek, żądając tylko złożenia korespondencji względem zdarzenia w *Gibraltarze*. ”

H I S Z P A N I A

Gazeta wiedeńska, *Oesterreichischer Beobachter*, z *Hiszpanii* umieściła: „ Podług gazet angielskich, w *Kadyxie* wybiera się milion dollarów, sposobem pożyczki przymuszonej. — Największym teraz niezczęściem *Hiszpanii*, jest nieustające dotąd niebezpieczeństwo po drogach. Wszędzie prawie rozpущeni *Geryllowie* małe prowadzą woyny. Od niejakiego czasu w *Katalonii* nie można iechać bez zastony wojskowej, która się czasem zestu ludzi składała, i nie była dostateczną. Surowe atoli środki, ze strony Rządu przedsięwzięte, skutecznie złe to strzymują. ”

Dziennik *Rozpraw* zawiera następujący wyciąg z listu, pisanego z *Madrytu*, pod dniem 23 listopada: „ Mamy tu pięć gazet: *la Gaceta* (nadworna), *el Diario*, *el Atalaya*, *el Procurador*, i od kilku ty-

godni wychodząca *el Sol*; iednakże nic nie wiemy, co się dzieje w *Europie*, a nawet na półwyspie naszym. Szósta gazeta, *el Mercurio* niedawno zakazaną została. — Pałac Xięcia Pokoju wyporządkowany został dla biura Admiralicji, wktórej *Infant, Don Antonio*, prezyduje. Mówią, iż Ministerjum marynarki natychmiast po otwarciu Admiralicji zmiesione zostanie, a interesa, do niego należące, do nieyże przeniesione będą. Mówią także, że Ministerjum wojskowe i Junta połączone zostaną, pod prezydencją *Infanta, Don Carlos*. ”

Taż gazeta donosi z *Kadyxu* pod dniem 17 listopada: „ Zawczora zawinęła tu fregata z *Havanah* (stolica wyspy *Kuby*), która przyniosła pięć milionów piastrow. W drodze swej zaszła ona była do *Bostonu*, gdzie ją długo okręty angielskie blokowały. Wyprawa do *Buenos-Aires* i *Porto-Ricca* gotowa jest do wyścia pod żagle. Liczba wojsk, które pod dowództwem Jenerała *Morillos*, płynąć tam mają, 12,000 ludzi liczyć powinny. ”

Gazeta *Francuzka* donosi z *Valadolid* pod dniem 25 listopada: „ P. *Thomas Moyano*, podług listów z *Madrytu*, pewnie już mianowanym został na Ministra sprawiedliwości. Poprzednik jego *Macanaz*, został iakoby wywiezionym do dawniejszego pałacu letniego, w *Villaviciosa*, który od kilku lat zamienił się w szpital polityczny. Tamże był zaprowadzony Xiążę Pokoju (*Don Emanuel Godoy*) po abdykacji *Karola IV*. Były Minister *Macanaz* miał wpaść w niebezpieczne symptomata reumatyzmu. ”

„ Próżno sobie pochlebiano, iż się zmniejszy wpływ Kanonika *Ostolaza*, spowiednika królewskiego (mylnie go nazywano Redaktorem gazety *Atalaya*) i towarzysza jego, rzeczywistego wydawcy teyże gazety. Pierwszy nie mięwa już kazań, a drugi straszliwą swą gazetę wydawać przestał. Ale oba coraz więcey należec zaczynaia do Rady Królewskiej. (*Dziennik Paryski* przeciwnie utrzymuje, że *Ostolaza* postanowił dwór opuścić i wybiera się do *Murcyi*). Nie wiemy, iak długo Xiążę *Infantado, Don P. Cevallos* i nowy Minister sprawiedliwości, wpływowi temu ulegać będą. Kanonik *Escoiquiz* nie ukazuje się już u dworu. — Xiążę *Infantado* w największych jest łaskach. *Don P. Cevallos*, od czasu powrotu swego do Ministerjum, nie zdaie się okazywać chęci, ogłoszenia drukiem odpowiedzi swęy na pismo Margrabiego *Almenara*. ”

Dziennik Paryski, donosi z *Madrytu* pod dniem 22 listopada: „ Nadworna gazeta nasza nie zawiera nic nowego. Listy zaś prywatne upewniają, iż zawczesna była nadzieja odmiany w systemacie królewskim. Iakoż w rzeczy samęy: uwięzienia nie ustają: *Romanillas*, pierwszy twórca konstytucji, którą Junta w *Bayonnie* ułożyła, z bratem swoim do więzienia poszedł; i codziennie do *Madrytu* przyprawdzają ludzi, którzy w przedniejszych miastach *Andaluzji* uwięzieni zostali — Jenerał *Freyre* ma być Ministrem wojennym; a Hrabia *Ezpalata*, Wice-Król *Nawarry*, do *Madrytu* powołany został. — *Casa Flores* ciągle w *Irunie* bawi. ”

Gazeta *Francuzka*, donosi z *Madrytu* pod dniem 25 listopada. „ Nanowo u nas zaczęły się uwięzienia. Wczorayszey i zawczorayszey nocy, bardzo wiele znakomitych osób do więzienia zaprowadzono; wymieniają między niemi: Hrabiego *de la Cimera*, dawniey Dyrektora jeneralnego dochodów; Pana *Garcia*, Dyrektora Kompanii *Filipińskięy*; *Jandiola*, dawniey deputowanego Stanów *Kortez*; męża Margrabini *Alcanizes*, która jest z grandów hiszpańskich pierwszey klasy; Radzcę Stanu *Romanillas*, dawniey faworyta i najzaufanszego przyjaciela Ministra Stanu *Cevallos*; iednego naczelnika wydziału pewnego Ministerjum i t. d. — Dobrze świadome osoby zapewniają, że, dniem przed mianowaniem Pana *Cevallos* na Ministra, był już wygotowany rozkaz

na jego uwięzienie. Przyjazna iemu strona odmówiła wtedy zwycięstwo; walka jednakże długo była wątpliwą. (Donosiliśmy już o tem, iż na prośbę Rady Kastylijskiej Król rozdarł w tej mierze swój rozkaz.)

„Zukontentowaniem donosimy, iż Jenerał *Alava* wolność otrzymał, którą winien usilnym staraniom swoich przyjaciół, szybkości gońca i krokóm, które w tym celu rodacy jego, *Biskajczycy*, uczynili. Mówią, iż ta prowincya miała już przedsięwzięcie, wysłać do Króla deputacyą w teyże rzeczy.

Pomimo surowości jakiej doznają ludzie wszelkiej opinii, Król statecznie wielką posiada miłość u pospólstwa: pozwala on nayubózzym łatwego do siebie przystępu, a lud nie może się nasycić, uwielbieniem cnót Monarchy.

J. K. Mość, naywyższą Radę Indyyską zaszczycił obecnością swoją, i przydował na iey posiedzeniu. Xiążę *Montemar*, zwyczajny Prezes tego zgromadzenia, miał do Króla mowę, w której wyraził poświęcenie się bez granic i uczucia patriotyzmu. Nie przestając na tém Rada Indyyska, wysłała nazajutrz do Króla poselstwo, dla ponowienia uczuć, któremi jest przeięta, a których dnia wczorayszego, w uniesieniach, z okoliczności niespodzianych odwiedzin J. K. Mości, dostatecznie wyrazić nie była zdolną.

Posel francuzki ieszcze tu nie przybył; przeznaczony zaś od nas do dworu francuzkiego, Hrabia *Petelada*, czyli *Margrabia Santa-Cruz* (gdyż nie pewna, który z nich) ieszcze zdaje się nie bydz przygotowanym do wyjazdu.

Król ustanowił nowy medal, dla officerów złoty, a dla podofficerów i żołnierzy srebrny, na którym będzie wybity łańcuch, a w jego środku wieża (wzięcia), pod nią zaś napis: *cierpienia dla oyczyzny*. Medal ten rozdawać się będzie wojskowym, którzy, dostawszy się w niewolę woenną, zachowali wierność dla J. K. Mości.

N I E M C Y

Gazeta Ryska, *Zuschauer*, donosi z *Saxonii*, co następuje: „Dnia 22 listopada Podpółkownik pruski, *von Rühl*, przejeżdżał gońcem z *Wiednia* przez *Drezno* do *Berlina*, do Króla Saskiego. Jedni rozumieją, że on powiozł temu Królowi wiadomość o jego uwolnieniu; drudzy mówią, iż iedzie w celu zaproszenia go do *Wiednia* na Kongres; inni nakoniec utrzymują, iż Król Saski na d. 6 grudnia do *Drezna* przybędzie. Tymczasem we cztery dni po przejeździe tego gońca, to jest: dnia 26 listopada, pruski Jenerałmajor *von Bismark* objął dowództwo w mieście *Lipsku*.”

S Z W A Y C A R Y

Gazeta *Korespondenta Warszawskiego* umieściła z *Zurychu*, pod d. 3. grudnia: „Goniec, który przybył dnia 27 p. m. z *Wiednia*, przywozł na ręce tu znajdujacego się Sekretarza poselstwa Rossyjskiego, *P. Krudenera*, ozdoby orderu *S. Włodzimierza* dla *PP. Fellenberga* w *Hofwylu*, i *Pestalozego* w *Yverdun*, z pełnem łaskawości listami N. Cesarza wszech Rossyy. Tenże Monarcha pisał do Radcy *Eszera* w *Zurychu*, Dyrektora prac rozpoczętych nad rzeką *Lintą*, w wyrazach nayłaskawszych, i razem przestał mu kosztowną tabakierę z cyfrą swoją, dyamentami sadzoną. Posel Rossyjski w *Szwajcaryi*, Hrabia *Capo d'Istria*, załączył także list swój do *P. Eszera*, w którym wystawia zasługi jego w oyczyźnie położone, i dodaje: iż dowód poważenia, który mu Monarcha jego okazał, jest razem dowodem, jak wielką N. Pan ma troskliwość o dobro jego oyczyzny.

Na audyencyi d. 28 października, daney w *Wiedniu* poselstwu Szwajcarskiemu, na podziękowanie wynurzone N. Cesarzowi wszech Rossyy w imieniu Seymu, oświadczył N. Pan, co następuje: „Jestem przyjacielem *Szwajcaryi* i pozostanę nim. Obstawałem zawsze za dobrem tego kraju, nawet w jego wewnętrznych stosunkach: myślą jest, mają i nadal

toż czynić. Tym końcem będę utrzymywał ciągle Posła moiego w *Szwajcaryi*, ażeby nad wszelkimi wypadkami mógł czuwać. W tych jednak zamiarach moich, mam iedynie na względzie cały ogólny narodu, nie zaś część jego, lub stronę którą. Ubolewam, iż ciągle zaburzenia w *Szwajcaryi* parują, a miesnaski końca nie biorą. Spólnie z innymi Monarchami patrzeć będę z ukontentowaniem, kiedy *Szwajcarowie* w środku *Europy* naród składać będą; przyznanie ich niepodległości i spokojnego położenia nie ulegnie żadnym trudnościom. Lecz *Szwajcarowie* ze swojej strony powinni się godnymi tego okazać. W tém przekonaniu przyłożę się chętnie do odzyskania dawnych iey granic, i z ukontentowaniem ponawiam tylekroć dane *Szwajcarom* zapewnienie moiej przychylności i przyjazni. — Se m postanowił domiesienie poselstwa swego, w tey mierze udzielić rządóm kantonowym.

Na posiedzeniu d. 28 p. m. otrzymał Sejm nader uprzejmą odpowiedź Króla Jmci *Wirtemberskiego*, datowaną w *Wiedniu* d. 9 listopada, na udzielony mu nowy akt związkowy. Na témże posiedzeniu podano seymowi trzy noty, datowane w *Wiedniu* d. 25, a w *Zurychu* d. 26 p. m., *PP. Strafford Caring*, *Capo d'Istria* i *Saranta*, przez które ci Ministrowie, na rozkaz Monarchów swoich, donoszą seymowi: iż reprezentanci Monarchów w *Wiedniu* zebranych, zatrudniają się sprawami Szwajcarskimi, z tém większą usilnością, aby zamiary wspaniałych Monarchów swoich względem *Szwajcaryi*, do skutku przywieść mogli. Życzeniem jest NN. Monarchów, ażeby spokoynosc we wszystkich kantonach szanowaną była; ażeby *Szwajcarowie* z ufnością czekali na ostateczne rozstrzygnięcie, które wkrótce szczęście ich na przyszłość ma ustalić. i t. d. — Sejm postanowił podziękować w stosownych wyrazach za to łaskawe oświadczenie.

— W jeziorze *Genewskim* nie daleko *Lauzanny* znaleziono nie dawno kość grzbietową ogromnej wielkości ryby, z rodzaju wielorybów. Obwód wydrążenia w stawie wynosi dwie stopy paryskie i 9 cali

WIADOMOSCI ROZMAITE.

(z *Gaz. Ryskiej Zuschauera* i *Berlińskiego*.)

Dnia 4 grudnia przybył do *Londynu* goniec od Lorda *Castlereaga*: nazajutrz zebrano wielką radę, po której natychmiast wysłano gońca do *Wiednia*.

— Gazety angielskie mienią bydz nieprawdziwą pogłoskę, że Xiążę *Wellington* nie żył dobrze z Marszałkami francuzkiemi; owszem zapewniają, iż dowody ich dla niego szacunku są bezprzykładne.

— Gazety Londyńskie o Lordzie *Oxford* pod d. 7 t. m. donosiły: „Zatrzymanie Lorda *Oxford* w okolicach *Paryża* i wzięcie mu iego papierów, wielkie tu zastanowienie sprawiło. Przyczyną tego ma bydz podeyrzenie: iakoby on przewoził depesze między Królem *Neapolitańskim* i *Anglią*: gdyż on w rzeczy samy niedawno był w *Neapolu*. A gdy nic w papierach jego nie znaleziono, powrócono mu ię. Rozeszło się potem, że go zatrzymali rozbóynicy, a rząd nic o tém wiedzieć nie miał.” Pod dniem zaś 10 grudnia, też gazety donoszą: „U Lorda *Oxford* ważne znaleziono papiery, a nawet listy do *Napoleona* i od niego, tudzież *Lucyana Bonapartego*; *Wellington* niecheiał wiedzieć o tey rzeczy.

— Lord *Castlereag* oświadczył, iż *Angliia* życzy pokoiu między Królem *Sycylijskim* i *Neapolitańskim*.

— Na iednym z naypóźniejszych posiedzeń *Parlamentu Angielskiego* zezwolono ieszcze uczynić 15,000 f. s. wydatku, na emigrantów francuzkich.

— Ładowe wojsko Angielskie, prócz w *Indiach* wschodnich będącego, ma wynosić 204,000 ludzi: z tych 60,000 jest w *Belgium*. Mniemają, iż po szczęśliwym zakończeniu Kongresu, ma bydz ono znacznie zmniejszone.

— Gubernator *Gibralturu*, i Konsul *Kadyzki*, Ja-

mes Duft, zostali odwołani dla usprawiedliwienia się z postępowania swojego względem zbiegów hiszpańskich

— Holenderska marynarka, licząc w to i okręty z Antwerpii otrzymane, składa się ze 26 okrętów liniowych, prócz fregat, brygow i t. d.

— Na wyspie S. Domingo w sierpniu ukazały się dwie odezwy. Wpierwszej wyrażono: że Henryk I, nie odrzuci przymierza i związków handlowych z Ludwikiem XVIII, jeśliby te nie dążyły do wtłoczenia na

Negrów nowego jarzma niewoli. W drugiej zaś: jest protestacyą przeciw handlowi niewolnikami, który we Francyi przywrócony został; i czyni się zapytanie do szlachetnego narodu angielskiego i wszystkich przyjaciół ludzkości: któryż naród po dwódsto pięć latniej walce, pamiętny na swą wolność, broń złożył, dla wystawienia się na szyderstwo i rzeź swoich ciemżycieli.

Gazeta Kuryera Litewskiego, w zwyczajnym, jak dotąd, formacie i czasie, i na rok następny, 1815, wychodzić będzie. Prenumerata: dla odbierających przez pocztę, na rok rubli srebr. 14; dla odbierających na miejscu w Wilnie na rok rubli 9. Odbierający, przez pocztę mogą prenumerować rocznie lub półrocznie; na miejscu zaś w Wilnie mogą i kwartalowie, płacąc złch 15. — Przyymie się prenumerata: w Wilnie: w Expedycyi Gazetney Pocztańtu Litewskiego i w Redakcyi Gazety; w innych zaś guberniach, we wszystkich Kantorach i expedycyach pocztowych.

2 JW. Jenerał Infanteryi Litewski Gubernator Woieny i różnych orderów Kawaler Alexander Michajłowicz Rzymski Korsaków, przez niniejsze czyni wiadomo: iż służącego dotąd u siebie Dworzeckiego Terentego syna Piotra Rohożyna uwalnia zupełnie od służby; zatem, jeżeli kto ma do pomienionego Rohożyna jaką pretensyą, tedy od dnia niniejszego uwiadomienia, w przeciągu pięciu dni, z niezaprzeczonemi dowodami zechce się udać do JW. Gubernatora Woienego dla otrzymania satysfakcy; po upłynieniu zaś tego terminu mający do Rohożyna pretensyą utraci prawo poszukiwania swej należności u JW. Jenerała Rzymskiego Korsakowa.

P O D R A D

2 Od Mińskiego Guberskiego Rządu czyni się ogłoszenie, iż na dostarczenie do Wileńskiego arsenału, potrzebnego dla zostu kompanii artylleryi batorynney i lekkiej, drzewa dębowego, które składać się ma z desek, kłoców i innych sztuk, naznaczonych są dla odbycia licytacyi terminy, w roku następującym 1815, 1szy dnia 15go, 2gi dnia 18go, a 3ci i ostateczny dnia 20go stycznia; zatem życzący sobie podjąć się takowego dostarczenia, mają przybywać na pomienioną licytacyą do Izby Skarbowey Mińskiej, z dostatecznemi o stanie swoim zapewnieniami i ewikcyami. Dnia 3 grudnia 1814 roku.

Sekretarz Czerniew.

OGŁOSZENIA SĄDOWE

1. Sąd Taxatorsko Exdywizorski przez Remmisę Departamentu 2go Gubernii Minskiej na rozschodowanie Majętności Bożyna W. Szambelana Jasińskiego w Pottcie Ihumeńskim sytuowanej pomiędzy jego Kredytorow i pretensorow przeznaczony, mocą warunku teyże Remissy niepierwiej przystąpić do rozdziału, aż poszłiny za Schedę z Exdywizyi Platerowskiej temuż Jasińskiemu dostałą skarbowi Monarszemu należne uspokojonemi zostaną, będąc obowiązany; w satysfakcyą tey konieczności za powtórnym zjazdem ad fundum Bożyna, przez wyrok pod dniem 10 idących Roku i Msca zaszyły, kłód maksztowych sztuk 55 do W. Szam: Jasińskiego należnych w Lepłu zalokowanych, wyprzedaż z licytacyi in fundo Bożyna zaskutecznie się powinney między dalszym zadeterminował, termin do rozpoczęcia oney w dniu 12 Januar: następnego 1815 Roku przeznaczyl, w zdarzeniu niezupelnienia na takowym terminie exystencyą oney do dnia 18 tegoż Roku i Msca zapowiedział, oraz z tego względu dalszą czynność Sądu swojego do dnia pomienionego 12 Januar: 1815 Roku odłożyć udecydował, i gdyby takowe postanowienie wiadomości w kupno pomienionych kłód maksztowych weyść życzących tey Kredytorow i pretensorow do stannosci sub ammissione rei w niniejszym Sądzie obowiązanych doyść mogło, podać Awizacyą do Gazety Kuryera Litewskiego zadeklarował — co i dopełnia się przez niniejszą. Datt 1814 Msca xbra 10 dnia w Bożynie.

Jan Naborowski Exdywizor Prezydent
Teofil Kotowicz Pisarz Ziem Ihum. Exdyw.
Józef Stecewicz P. Z. Pttu B. Exdywizor
Ignacy Mroczkowski Regent

1. Roku 1814 Msca grudnia 23 dnia — Gdy Dekretem Sądu Taxatorsko - Exdywizorskiego w Majętności Dołmatowszczyznie w Pcie Nowogródzkim leżącej dnia 21 gbra biejącego Roku ferowanym — W. Teofil Maćkiewicz Komornik Miński przeznaczony Administrator do trzykrotnego zaawizowania Kredytorow W. Jana Maćkiewicza Regenta byłey Assesoryi Litt: w Gazecie Kuryera Litt: obowiązany został, w skutek więc pomienionego Dekretu Niżey podpisany w Jmieniu destynowanego Administratora wszystkich Kredytorow W. Jana Mackiewicza Regenta w różnych Guberniach mieszkających o zaczęciu Sądu Exdywizorskiego w Mtści Dołmatowszczyznie i następnym w dniu 10 Februaryi 1815 Roku do Komportacyi Papierow i wszelkich Inskrypcyi Stan pretensyi na wspomnionym wyżej Debitorze wyjaśniających, oraz i do oczewistego wyroku dnia 4 Maja Roku następnego, przeznaczonym terminie obwieszczam do stawania z swoiemi pretensyami w owym czasie, tą trzykrotną Awizacyą powołuję — Datt ut Supra

Kazimierz Maćkiewicz Podpor: Woysk Polch
Plenipotent

1. Sąd Rozbiorowo Zjazdowy, na spełnienie Dekretu Sądu Głównego Cywil. Departamentu Gubernii Kiiowskiej roku tysiąc osmset czternastego, miesiąca marca, dziesiątego dnia wypadłego, zjazd Urzędników teyże Gubernii lub jednego z nich, na grunt dóbr miasteczka Pohrebyszcz dla uskutecznienia rozbioru na fortunie JW. Warzyńca Adama Hrabi Rzewuskiego, Kasztelana Witebskiego i Kawalera przeznaczającego, na grunt tegoż miasteczka w dniu piętnastym novembra tegoż roku, po trzeci raz zieczawszy, po ustanowieniu Administracyi, przyjęciu od Debitora JW. Rzewuskiego ostateczny za przysięgą Komportacyi i zlikwidowaniu niektórych długów, dzieło dalsze do dnia osmego lutego, przyszłego, tysiąc osmset piętnastego roku wstrzymał, a z przyczyny niestawienia się niektórych wierzycieli do majątku tegoż JW. Rzewuskiego, pretensye mających, dotąd, aby ciż wierzycciele po ukończeniu rozbioru upedku swych długów i pretensyi, dla niemienia wiadomości o terminach rzeczzonego rozbiorn wkrzeszać nie mogli, postanowił; obwieszczyć wszystkim wierzyccielom, gdziebykolwiek znajdujących się o terminie następnym dzieła rozbiorowego, przez gazetę Kriową Kuryera Litewskiego, i w tym celu niniejszą rezolucyą do Redakcyi tegoż Kuryera w Extrakcie Autentycznym przesłać.

Sędzia Ziem. Skim. Ptu B. Onufry Putkowski.

Podsekdek Ziem. Ptu Radomyślgo B. Wincenty Jezierski.

3. Sąd Podkomorsko Dziełczo Exdywizorski do majętności Kurkl w Powiecie Wilkomierskim leżącej, z odkładu na dniu 9m xbra roku terażniejszego zzechawszy, nie widząc żadney strony jawiącej się, tudzież z powodu następných Guberskich Elekcyów, kontynuacyą rozpoczętego dzieła nie mogąc się zaiąć, Sady swoje do dnia 20 Januar. 1815 roku odwołał, z tém zastrzeżeniem, ażeby strony mając dosyć czasu do przygotowania się, z zupełną gotowoscą sub amissione nie zajmując na próżno czasu Sądowego z dowodami przystępowali — O czem ażeby każdego interessowanego doszła wiadomość przez kilkakrotną Awizacyą Kuryera Littgo ogłasza się.

Michał Wawrzecki Podkomorzy Pttu Braśl.
Prezydent Sądów Dziełczo Exdywizor.
Jakób Towiański Ziem. Pttu Wileń. Pisarz.
Ignacy Brzeczowski Sędzia Grodz. Ptu Braśl.

2 Sąd Taxatorsko Exdywizorski przez Remisję Sądu Ziemskiego Powiatu Brasławskiego w dniu 6 Julii roku idącego na rozdział pomiędzy Wierzycielami majątku Kazimierzowa, ze stopnia byłych Dziedziców Kazimierza Oycy Michała, Jakuba synów Giedwoyciów, naznaczoney; w pierwszym zjeździe rozwiązawszy przyniesione stron żądania, Komorników do pomiaru naznaczył, komportacją w przeciągu dwóch tygodni przed Aktami Ziemskimi Brasławskimi, akta inkwizycyi, kalkulacyi, weryfikacyi na dzień 24 Augusta udecydował — a do oczewistego rozbioru rzeczy dnia 13go Januarij roku następnego 1815 w mieście powiatowym Widzach, że przystąpi Akcessorynym wyrokiem swoim zapowiedział, ażeby więc wszystkie strony pretensye do masy takowego konkursu regulować mogące na przeznaczony termin iawiły się, pod upadkiem swey rzeczy przez trzykrotną do Gazet Kuryera Litewskiego awizacją zawiadomić postanowił — Datt roku 1814 Msca 8bra 10 dnia w Widzach.

Antoni Kwinta Sędzia Ziemski Powiatu Brasław.
Exdywizor i rezydujący.

Gedeon Tur Prezydent Grodz Powiatu Brasław.
Exdywizor.

Mikołaj Szczepowski Sędzia Grodzki Brasławski
Exdywizor.

Kazimierz Hryniewicz Regent Sądu Taxatorsko-
Exdywizorskiego.

3 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski za Remisją Sądu Ziemskiego Grodzkiego nad majątkiem zeszyłych Ignacego Wróblewskiego Prezydenta Miasta Grodna, i Jana Jasińskiego w Mieście Grodnie ustanowiony. — Po ufundowaniu swey Jurydykcyi, i po załatwieniu pierwiastkowych czynnos i Akcessorynych. — do finalnego i ostatecznego ukończenia dzieła takowej Exdywizyi za termin dzień 15 february przyszedł 1815 Ru przeznaczyl. — W celu więc na pomieniony termin zebrania wszystkich stron interessowanych — niniejsze publiczne czyni ogłoszenie, a rżem ostrzega i zapowiada, iż w zdarzeniu czyieykolwiek bądź niestanności, jak na Debitorach przyzwoite wskazy policzonemi — tak też Kredytorские pretensye upadkowi i Amisyye, podanemi przez wyrok Sądowy zastaną Datt w Grodnie roku 1814 Nowembra 25 dnia.

Jan Sokołowski Sędzia Ziem Powiatu Grodzień.
Exdywizor.

Waleryan Kudorowski Regent Ziem. Pttu Grodzkiego Exdywizor.

Tadeusz Oskierko Exdywizor.

O S W I A D C Z E N I A.

1. Excerpt oświadczenia z Protokołu potocznego Ziemskiego powiatu Wileńskiego w dacie niżej wyrażającego się zapisanego et Eorundem pod pieczęcią Urzędową Ziemską tegoż Pttu Wileń. jest wydan.

Roku tysiąc osimset cztertnastego miesiąca decembra piętnastego dnia.

Przed aktami Ziemskimi Powiatu Wileńskiego stawiając osobiście W. JPan Barbara z Narkiewiczów primo voto Roubina ad Presens Konwicka oświadczenie niżej w treści wyrażające się wpisać do protokołu podała w następnem brzmieniu pisane oświadczenie wespół z naysolenniejszym zażaleniem imieniem W. JPan Barbary z Narkiewiczów wprzód Roubiney, a teraz Konwickiey czyni się w rzeczy następnę i oto: w dodatku Kuryera Litewskiego pod Numerem setnym doczytała żądająca paszkwilne przeciwko sobie w Imieniu Roży Hromykowny Budowniczaniki Babki a małoletniego Antoniego Roubiey Wnuka przed aktami Ziem. Oszmiańskimi zaniesione, a przez niejakiegoś Alexandra Charewicza podpisane oświadczenie, w którym wyrażając nie chwalebne z Teodozym Konwickim zawarcie słabów Matżeńskich, i dalsze żądanie drożności, od Dobry na żalującą po zeszyłym Hromycie Jey Wuiiu spadłych usunąć staranosię. Ten krok niech krzywdzi Autorów onego, intrygą i zyskiem własnym zajętych; nim zaś tak z nimi, iakoteż z podpisującym oświadczenie przy zapytaniu się Go czy miał moc sobie daną do ukutecanienia tego, prawae żalca rozpocznie kroki, tem czasem winna

jest pokrótce na też oświadczenie odpowiedzieć. Zeszly Andrzej Hromyka posiadał w Poje Oszmiań majątność Biérwieniszki oraz Polany, Cieleyszyszki i dalsze; po zeyściu Jego żalującą iako prawa Sakessorka, półowy tych dóbr stała się aktorką, iak o tém przekonywa w Roku tysiącu osimset dwónastym marca dwudziecatego osmego i dwudziecatego dziewiątego dnia czyniona et Eorundem dnia piątego aprila przed aktami Ziem. Oszmiań zeznana Intromissya. Zaden przeto wypadek, uunę żalca od Jey własności nie jest w stanie, tem bardziej związek Matżeńki z Urodzonym Konwickim, gdyż ten będąc rodowitosci Szlacheckiey w każdym czasie służy, gdzie będzie potrzeba, tego dowody, i przekona, że bezkarnie na obcy honor targac się nie można. Żalca zaś znając osoby do krzywdzenia onę dążące, nie dziwi się wprawdzie smal-mu Ich w tém postępkowi, gdyż ten odpowiada Ich Charakterowi, a dogadza serons w przekonaniu zaś, że u swiatlych w publiczności słowa bez dowodów i bardziej na osobistym przez kogos zysku oparte, nie stanowią opinii, kończy na niniejszym usprawiedliwieniu się, a obżłłch tak wpływających do Intryg iakoteż pozwalających użycia swotego imienia, niemniej dokonaną przez nich podstępnie i bez wiadomości żalcey z krzywdą onę, Intromissya naysolenney manifestuje. U tego oświadczenia podpis w protokule takowy. Barbara Konwicka.

Correctum Adam Dauksza
Ziem. Pttu Wileń Regent.

1. Excerpt Oświadczenia z Protokołu Sądowego Ziemskiego Pttu Wileńskiego w Dacie niżej wyrażony czynionego: i teyże datty pod pieczęcią Urzędową Ziemską Pttu Wileńskiego jest wydan.

Roku tysiąc osimset cztertnastego miesiąca decembra piętnastego dnia.

Na Sądach Ziemskiego Powiatu Wileń. stawiając osobiście Adwokat W. JPan Dominik Szklennik Oświadczenie niżej w treści wyrażające się do protokołu wpisać podał w następnym wyrazach: Oświadczenie imieniem W. JPan. Anny Szulcowey Prof: przeciwko Taden-zowi Baronowi Szulcowi Szamb. b. dw. poll. czyni się w rzeczy następnę i o to: iż co zeszyły Michał Szulo zawinił obżłłmu R bli srebrnych tysiąc dwieście i wydał na tę ilość Oblig, lecz obok tego wziął od Obżłł. pod dniem 11 miesiąca Julij tysiąc osimset dziesiątego roku asakuracją, iż nie wprzód depomni się obżłłny summy za Obligim zawinoney, aż należność zeszyłego Szuloa za utrzymywanie ięg, syna przez lat pięć na stancyi i stole, oraz wszelkich wydatkach i odzientu wypadającą nie potrąci, kiedy zaś po zeyściu z tego świata Michała Szuloa do porachunku nie przyznaniemie, przeto żalca winna oświadczyć, iż z tego obrachunku, nie tylko, że nie Obżłłmu Szultzowi należec nie będzie, ale owszem obżłłny do masy stanie się zawiniącym, aby zateń nikt takowego Obligu nabywać nie śmiał iako nie mającego Waluty a Obżłłny, aby nikomu onego nie przejąwał, niniejszym oświadczeniem przy naysolenneyzym zażaleniu ostrzega się. U tego oświadczenia podpis w Protokule takowy: Takowe oświadczenie iako Plenipotent podpisnię Dominik Szklennik.

Zgodność z Protokołem świadczę.
Józef Naborowiki Regent Z. Wileń.

3 Oświadczenie w Imieniu W. JPanów Antoniego Porucznika, Woysk Polkich tylko iako Stryia, a Hipolita w nieletności ieszcze będącego, iako Aktora rzeczy Antuszewiczow zapisnie się z takiego zdarzenia. Zeszly Bonifacy Antuszewicz Oyciec osieroccon-go Hipolita poświęciłszy wiek swoy pracy i godziwym obrótom, był szczęśliwym złożyć tyle odpowiedney pierwszym Sytnacyi, iż mógł przystoynie żonę utrzymać, Dzieci wyhodować, na Edukacyą potrzebne awansować koszty — i los przyszły swotey zabezpieczyć familii — Owiadczaiący się Antoni iako jeden z blizkich zeszyłego Krewnych posiadając Braterską w nim ufność, Rkiem właśnie przed zaszyłą śmiercią widząc się na Kontraktach Minskich, sam z ust jego szlyższal: „Jz ma na zastawie 80,000 złł h — . Ma gotowych „pieniędzy w kieszeni 30,000 złłch — . Posydnie aredę i „kis Polwark — Z reszto: gospodarstwo w kilku Possesy- „ach będące, Miedź Browarna duża, składać miały nie „małą masę funduszow nie żyjącego — „ Dostateczne o- „we (iako się powiedziało) fundusze, skłoniły zeszyłego Bonifacego oddać Syna Hipolita do Szkół Wileńskich chęć od pomieszkania swotego dość dalekich — . Młodzieńiec ten był lokowany w pewnym Obywatelskim Domu, przy Guwernerze, za umówionym Kontraktem o stancyą i stół, które przez samego ieszcze Oycę miały być opłaconemi, pod życiem jego! prócz Opieki nadzorowey, żadnego innego ciężaru Owiadczaiącemu się Antoniemu nie miał czynić — Los Przeciwy zbierając zawszesnie z tego Swiate nieszczęśliwemu Hipolitowi Oycę, przeciwnie zarazem zrzędził wypadki — . Zeszly bowiem Bonifacy, przy dwoygu osierociałych Dzieciach to jest iedney Córce, inż teraz zamężney za JPanem Okuliczem, drugą Synie Hipolite, cho-

ciż zostawił Zonę z Doma Rodziewiczównę, pierwejch Matkę; zostawił Braci Zony, Wuiow rodzonych Dzieci, ale nie zostawił nikogo, kto by chciał szczerze wiedzieć o tychże Dzieciach i Stanie ich. Maiątku — Hipolit rzucony w Wilnie, stał się dopiero prawdziwym ciężarem Owiadczaiącego się —. Bo Antoni i Bonifacego Kontrakt opłacić swoieźni pieniędzmi musiał i aż dotąd utrzymuje przy sobie Syna jego Hipolita —. Z maiątkiem zaś Bonifacego co się dzieje? w czym jest władaniu? przez kogo rządony? ani protestujący się Antoni jako utrzymujący teraz Hipolita, ani sam Hipolit jako naturalny i iedyny po Oycu swym Aktor, zwłaszcza oddzieleni Gubernią, rozróznieni procesowym porządkiem, zgola nie wiedzą —. Słyszą tylko od obcych z tamtych stron do Wilna przyjeżdżających, że WW. Rodziewiczowie Bracia samey Bonifaceowej Antuszezowej z Dziezicami Folwarku zastawnego Niwiszcz WW. Narkuskiemi i W. Minuszyem arędownym Posazorem; oraz Plenipotentami po subsejach tamecznych Juteressow pilnności zniósłszy się, pomimo widać naznaczonych wtamtym Kraiu Opiekunow, cały Maiątek zeszełgo tak zawiechrzyli, że dzisaiy nie tylko Dzieci nie mają zadnego dostarczenia do życia, ale długi nieboszczykowski się okazały, za które podstawieni nawet iaoyś Kredytorowie, Kondyktowe już poformowawszy Dekreta, zupełnym rozbiorem pozostałego ponim zagrażają Maiątku —. Owiadczaiący się Antoni we własnych ograniczony funduszach, a dosyć czyniący z siebie ofiary, gdy biednego Hipolita o swoim utrzymanie koszoie i na Edukacyą jego łoży; nadto wiekiem i słabością zdrowia obciążony; w daleką podróż puscic się niemogący, inney w tym momencie pomocy i ratunku skrzywdzonemu dać nie może, iak dla zapobieżenia ostateczney zgubie, i nie zaniedbania śladu processowego, którenby za doysciem lat Hipolita, wskazać był mu zdolnym niestracone Prawa dopomnienia się jego własności, przez niniejsze Oświadczenie do Akt Publicznych i Gazet Kraiowych podające się, każdego z nuzrpatow ostredz., iż się cznie nad stemem i dolą Małoletniego —., Dattum w Wilnie 1814. Xbra 10. dnia —. podpisuję za siebie i Małoletniego Hipolita —

Antoni Antuszezowicz P. B. W. L.

1. Roku 1814 Msca Novembra 30dnia. Oświadczenie Imientem WW. Antoniego względem starszeństwa Małżonkiego, a Barbary z Junufzow Smogorzewskich, iako Aktorki imo; Boguszowej, ad presens Reuttow Sędziow Normalnych Połockich — czyni się wskładzie następnym: iż Oświadczaiąca się po zeyściu s. p. Oycy Stanisława Smogorzewskiego Woyskiego Wólkow. w Wttwie Lwowskim maiętności Straszewiczach ciągle do Roku 1800 mieszkała, gdy okolicznosci późnieysze nie odbiły przyniosły potrzebę wyjazdu w Gubernią Minską, dla obięcia dóbr Sukcessyynych w Powiecie Rzeczyckim i dalszych po s. p. Stryiu rodzonym JW., Jasonie Smogorzewskim Metropolicie całej Rusi, oraz po zeszyłych s. p. Józefie i Michale Smogorzewskich Braciach rodzonych, pozostałych, a na oświadczaiącą się i nieletnią Rozalią Eysmontownę Stólnikównę Grodzienską rodzoną Siostrzenicę spadłych i przychodzących; gdy we Lwowskim po Subsejach tak przez zeszełgo brata Michala, iakoteż przez oświadczaiącą się zaczęte, a nie ukończone procedera — z lokowana wszelkaruchomość, sprzęty i poiazdy u WW. Cichowskich w Cyr nie Samborskim — Również przed Brata Michala Dokumenta papiery, i Obliggi oraz karty, karteczki na summy i maiątki Smogorzewskim służące u różnych Plenipotentów i Obywateli w Xięstwie Warszawskim do procederów pozostawowane, i gdy dotąd z okazji byłego z WW. Oskierkami o nie prawne zawiadanie maiętności Dernowicz w Powiecie Rzeczyckim i dalszych własności, oraz Archivum, nie była w stanie czynienia dopominku, niemniej zesłania we Lwowskie Plenipotentu. Owoż dzisaiy że oświadczaiący się Reuttowie i Siostrzenica Eysmontowna są w życiu w Minskoy Gubernii, w Powiecie Rzeczyckim Maiętności Dernowiczach, mają dziedziczne pomieszkanie, i że do dochodzenia sukcessyi po zmarley pici męskiej Smogorzewskich są iedynemi Sukcessorkami, nie tylko we Lwowskim, Xięstwie Warszawskim; lecz i w Imperium Państwa Rossyyskiego w różnych Guberniach i Powiatach o summy i Dziedzictwa sukcessyynie sobie należne, pretensye, przez przyjacielskie lub prawne kroki poszukiwać przedsięiorą, oświadczaią. — I o tem wszystkich lokacye i summy oświadczaającym się w sukcessyi należne mających przez Gazetę Kuryera Litewskiego, Warszawską i Lwowską, zawiadamiając, szczególniej do Przeswietney Palestry Plenipotentów i Obywateli, z iakiegobądź zródła papiery w ręku swych mających, iżby oświadczaających się o miejscach swych przezwania zawiadomic raczyli, proszą, a nadgodę wydatkow uręczać, własną podpisuję ręką Antoni Reutt Sędzia Normalny. Pttu Połockiego.

OGŁOSZENIE PRYWATNE.

1. Lubo przez Awizacyą niniejszego 1814 Roku od d. 4 3bra przy Gazecie Kuryera Litt: ogłaszana o zaszeley w d. 5 tegoż Roku i Msca JW. Fabiana Ale-

xandrowicza Brygadiera B. W. Pol: i Kawalera, śmierci w Starostwie Wilczatowskim w Pcie Kowień: iak równie o pozostałym po nim Maiątku, Sukcessorowie rzezzonego Brygadiera zawiadomieni byli — Ze iednak dla zaięcia przychodzącego po onym spadku, ani sami osobiście dotąd przybyli, ani zesłali Pełnomocnictwa, a tém czasem z okazji w namienionym Starostwie Wilczatowskim i drugim Bobtowskim Emphitheutycznym Prawem przez zeszełgo Brygadiera mianych, nieznaedywania się aktualnego Władcy, też oba Starostwa pospół z wszelką ruchomością iuż od d. 5 wyrażonego Msca i Roku, przez Ziemską Pttwą Policją zaięte w jey zawiadowstwo, a później do urzędzenia i władzy zesłanego Jzby Skar: Litt: Wilen: Członka przeszyli, żeby więc za takową zmianą okolicznosci i Sukcessorowie odtąd iuż we względzie przynależnego sobie spadku zyskania, znać mogli właściwą koley, niniejszą trzykrotnie powtórzyć się maiącą przy Gazecie Kuryera Litt: podaię awizacyą — 1814 Xbra 1 d. —

Maciej Łyko Rotmistrz: Pttu Kowień:

1. Folwark Kieydzie mil 3 od Wilna na trakcie Lidzkim, nowo porządnie zabudowany, z Austeryą, 3ma Karczmiami i fabryką Dachówki.

Ma obszerności w jednym obrembie włók 48 mor. 6, a puszczy towarney nad rzeką Mereczanką włók 23. chat gruntowych 11 osiadłych, a 5 do osadzenia pustych.

1. Przypadła scheda z Exdywizyi maiętności Krayska JWW. Bronicow w Gubernii Minskoy w Powiecie Wileyskim położonego, na JW. Badeniego Rady Stau Xtwa Warszawskiego, zawierająca gruntu włók 3 morgow 10. Lasu włoka i morgow 6, chat poddanych dwie. Zyczący nabyć pomieniony Folwark lub schedę ma się udać do W. Jerzego Gutta w domu własnym na Zamkowej ulicy mieszkającego.

1. Starozakonny Abram Faywiszowicz Kupiec i Obywatel Miasta Widz mając Kredytorow JW. Rozalią z Platerow Platerową Star: Suboc: oraz Starozakonnych Samsona Abramowicza, Jakoba Leyboszyca i Jeremiasza Faywiszewicza Kupcow i Obywatelow miasta Wilna, tudzież Karola Rykmana Kupca miasta Rygi, oświadczył był maiątek swój na Taxę Exdywizyą. w porządku czego zakroczyły Dekreta, imo. Departamentu zgo Sądu Ziemskiego Brasław: w roku 1805 Junii 28; lecz gdy Abram Faywiszowicz wyż pomienionych wierzycieli swoich zaspokoił. jak świadczą kwietacye wydane, a ztąd gdy naznaczona Taxa Exdywizya na uspokojenie tychże wierzycieli miejsca mieć już nie może, i w skutkach swoich ustała, Abram przeto Faywiszowicz w zamiarze uwolnienia maiątku swojego z pod tytułu Taxy Exdywizyi, przez niniejsze Obwieszczenie wzywa, iż jezeliby do niego miał kto jaką pretensyą za Obligami czyli karteczkami, aby raczyli do naznaczonego Sądu Ziemskiego Brasław: na następującą kadencyą Trzykrólską roku 1813 jawić się, i poszukiwać satysfakcyi. O czém do Gazety Kuryera Litt: takowe Obwieszczenie podaię.

1. Uwiadamia się Szanowną Publiczność, iż na trzeci dzień świąt Bożego Narodzenia, to jest dnia 27 xbra bieżącego Roku wydana będzie Reduta Maskowa w sali kazynowey w domu WW. Millerów na ulicy niemieckey, i odtąd takoz w każdą niedzielę ciągle aż do ukończenia karnawału.

2. Utrzymujący Dom Gościnny na Pohulancie obok Cmentarza Ewangelickiego pod Nrem 1134 uwiadamia iż za ustaleniem się sanney drogi, dla szpaceru takowy dom będzie otwarty, w którym można za mierną cenę mieć kawę i różne trunki.

Jan Łubkowski.